

- 100 Corpus sit Caput, membra vero Capitulum, & insimul una
corpus constituant, meritum in eis Capitulum consideratur,
in inferioribus vero est contra: *c. Novit, de his que sunt à*
Prel. sine conser. Capit. Verrallus dec. 84. num. 3. p. 4. Lot-
ter. d. q. 15. num. 15.
- 101 Nec dicatur, Collegiatas Ecclesias idem habere privile-
gium; quibus cum eo jure sicut sponsis idest Cathedralibus
non congruat praetatio, Capituli ratio redditur inanis.
Nam respondet, Collegiatas non competere ex vi despon-
sationis Episcopi, sed ex privilegio particulari Juris, quia
in eis datum Collegium, & Canonici per modum unius adun-
tantur: de eo anno constat ex tex. in d.c. *Dilecta, & ju-*
bis, decisionibus, & Autoribus superius relat. p. 15. Lot-
ter. d. q. 15. per totam.
- 102 Nec ex eo quod Episcopus est Caput, convocate potest
Capitulare, sed ad primam Dignitatem spectat; vel ea ab-
sente, ad Praesidem: latè Lotter. d. q. 15. ex n. 32. sed de-
hoc suo loco tractabitur: idque observatur in nostra Metro-
poli Casarugiana ex *Bolla facultatis eiusdem à Cle-*
ment. VIII. de Anno 1605.
- 103 Jam ergo liquet, quam maximam esse differentiam &
prerogativam hujus Aulae Capitularis, in qua pro Capitu-
lo celebrando congregantur Canonici, & Ecclesiarii infe-
riorum, quibus nullum jus collegialiter assistendi com-
petit; nam in Cathedralibus convocantur medio Praeside-
ad sonum Campanæ; in aliis vero congregantur; inter quæ,
maxima versatilis differentia: videlicet, quia homines con-
vocantur, propriè sumptuoso vocabulo; congregari vero, non
est proprium hominis tantum, sed & quibusdam alius ani-
mantibus convenit; teste Divo Augustino super Psalm. 81.
ibi, *Dens stetit in Synagoga Deorum: Divus Iudorū lib. 8.*
*Etymol. cap. 8. quo sequeitur Rodolphus Cupius in repet.
ad tex. in can. oportebat, 89. distin. tit. multiplicem esse Eccle-
siae nominis significacionem, miramque eius autoritatem, ex-
primitor n. 7. & sequentibus, pag. 111. unde propriè convoca-
ri dicuntur Canonici in Cathedralibus, in aliis vero infe-
rioribus congregari: ut in Confraternitatibus probat Ric-
cius *Lucubr. Ecclesiast. lib. 4. c. 2.* & 3.*
- 104 Ex dictis deducitur rectè differentia, quam ponit Gon-
zalez ad Regul. 8. *Canc. gloss. 4. ex n. 73;* ubi tractans de
scientia requirita ad obtinendam beneficia, constituit quam-
maximam inter provisos ad Cathedrales, & provisos de
beneficiis inferioribus differentiam: in istis prouidetur
perlonga, in illis vero providerit Ecclesia: quod idem no-
tavit Card. in *Clement. 2. numer. 13. quæst. 17. de offic. Ordin.*
cùm ergo Ecclesia Cathedralis sit prouisa, favore ipsorum,
merito convocatur tamquam majori ratione & scientia,
prædicti præster arduitatem negotiorum; aliis vero inferiores
congregantur tamquam non sit necesse iuri tanta ratione &
scientia in suis negotiis petractandis. Quare circa institu-
tionem Canonicorum, videores que diximus *supr. cap. 14.*
de Eccles. Cathed. secund. præf. statum, ex n. 91. cum plurimis
busseq.
- 105 Inforges forsan, carpiendo rationem ex experientia; ete-
nim plutes reperiuntur studiosissimi & eruditissimi, qui
fortuna adversante, miseris & pauperem dicunt vitam; &
cùm tamen in Cathedralibus & majoribus beneficiis (me-
xemplo) reperiuntur innumeris quibus haec ratio nequa-
tam congruit, imò refutat. Sed Respondetur ex text. in *I-*
licet. 12. de offic. Presid. non tam speciandum esse quod Rö-
me factum est, quam quid fieri debuit; & hoc evenire ex
nimio amore eligentium, & ex causis adductis à Gonz. d.
Archib. gloss. 4. ex numer. ... ubi celebre dictum Hoffensis refutat
electione Canonicorum Argentine Ecclesie, per hanc ver-
ba: *Prædicitis consonat quod refert Hoffensis d. c. grave, num.
3. de probab. & post eum Joannes Andreas, & alii, de Cano-
nicis Argentinis, qui cùm non possent concordare de creandis
Canonici, concuerunt quod quilibet Canonicus crearet suum:*
*& cùm uniusquisque crearet nepotem, vel confanguineum, indi-
gnum, quidam Romanus Canonicus eiusdem Ecclesia nominata
vit a summum sum.*
- 106 Secundum in Cathedralibus diversa est ratio, negotiorum
ratione: nam cùm Capituli consilium teneatur requirere
Episcopos in arduis, juxta totum titulum, de his que sunt

*à Pralat. sine conser. Capituli: in Decretalibus, & in Sex-
to: quod neutiquam inferioribus Ecclesiis convenit; meri-
tò hac ratione idoneitas falem medicoris scientie requiri-
tur ad Canoniciatum Ecclesiæ Cathedralis; teste codem.
Gonzal. dicit. gloss. 4. nu. 69. & 70. & hac de causa sicut Con-
sules & Magistratus Aulam, ubi negotia expedientur, ha-
bent; ita etiam Capitulum Ecclesiæ Cathedralis haberet
debet; cùm Senatus etiam appelletur; ut *supr. in principio*
notavimus.*

Si vero scire desideres libros, quos Capitulum habebe-
t, debet pro reæ expeditione negotiorum, & quomodo cu-
stodiendi sunt, ubi etiam afflari debent: Confuse Bo-
bad. in *pol. d. lib. 3. cap. 7. num. 71.* de quibus latius capite
sequenti dicemus.

C A P U T X X I I I .

De Archivio Ecclesiæ Cathedralis.

S V M M A R I V M .

- Archivium Ecclesiæ Cathedralis quam necessarium, 1.*
In omnibus Parochiis conficiendum, 2.
Quid in eo observandum, 3.
A quo tempore inciperit, 4.
Quare advenitum, 5.
Romanii quomodo memoriae commendabant res notabiles, 6. 19.
Abbeniensis mos in conservanda memoria rerum, 7.
Lacedemoniorum mos circa idem, ibid.
Archiviorum origo, 8. & seqq.
Imperatores omnia in scriptorio pectori habent, ibid.
Scriniorum differentia, & usus, 9.
Archivio idem quod crinita, 11.
De Regalis sibi, ibid. 23.
Eorum usus antiquus à Concilio Tridentino renovatus, 12.
Modus erigendi & conservandi scripturas, 13.
Armarium dicitur, 14.
Item Arca & armarium publicum, 15.
Eius diffitio, ibi. & 16.
Archivum dicitur locus in quo vasa repenantur ad custodiam,
17.
*Armarium non potest esse sine loco publico, qui archivium nun-
cupatur, 18.*
Omnis honor illi debetur, 19.
Archivis locus proprius est Ecclesia Cathedralis, 20. 26. 47.
Archivio debet esse in Palatii Magistratum, 21.
Absame Archivio omnia depenerent, 22.
Archivum regale debet habere Principis, 23.
*Mediolanensis usus circa conservandas scripturas Ecclesiæ
inferiorum, 24.*
*Cesarangustana Ecclesiæ usus à tempore D. Alfonso Gregori
Archepiscopi valde laudabilis, 25.*
Particula apud te ad personam vel locum referunt, 26.
Capitula & Monasteria nomine Universitas venient, 27.
*Amisita Cathedralis Archivum manet authenticum, 28.
& 48.*
Archivum monis Cassini celeberrimum & authenticum, 29.
eius latus, 60.
Civitates tenentur erigere Archivum, 30.
Archiviorum privilegia summaria, 31.
Ecclesia Romana habet Archivum, 32.
*Archivio Notariorum & Archivio Ecclesiæ Cathedralis, vel
Civitatum, differentia, 33.*
Archivio Notariorum requisita, 34.
Archivio Cathedralis que sunt necessaria, 35. & seqq.
Locus publicus approbatus requiritur ad Archivum Cathedralis, 36.
Locus privatius non dat robur scripturis, 37.
Nec etiam si adiit aitatio Notarii, vel Indicis, 38.
Vt publicum dicatur Archivum publicas claves habere debet,
39. 47.
*Archivum publicum dat robur scriptura private, 40. & quo-
modo, 42. & seqq. 68. & seqq.*
Archivum debet habere Archivistam, 41.
*Scriptura reporta in Archivio quomodo faciat fidem, 42. &
seqq.*
Locus non supplet imperfectionem & defectum scripture, 43.
Exem-

Caput Vigesimumtertium.

- dem faciat, 48.*
*Tabellio, ut amicus scripturam tradens, scripturam facit pri-
vatam, 99.*
*Obligator Episcopi facere inventarium Causarum crimina-
lium, & reponere in Archivio, 100.*
*Claves Archivii Episcopalis, Sede Vacante, Capitulo consi-
grande, 101.*
Libri antiqui in Archivio reperti quando fidem faciunt, 102.
*Chartuarus liber Ecclesiæ Metropolitana authenticus, & fi-
diem facit, 103.*
*Registrum Ecclesiæ positum in Camera Episcopi, & ibi conser-
vatum, fidem facit, 104.*
*Codicis in Archivio reperto fidem datur in eis etiam que in mar-
gine sunt scripta, 105.*
Archiviorum utilitates, 106.
*Archiviorum non potest visitare Episcopus sine adiunctis in Ca-
thedrali, 107.*
- 1 Nisi nobiliora loca Ecclesiæ Cathedralis, & ad confer-
vanda ipsius iura, specialiter inventum non immerito
Archivium computatur quod ad conservationem non sol-
lum totius rei familiaris Ecclesiæ, verum etiam ad omnia
privilegia, exemptiones, prerogativas, & iura ipsius tuenda,
valde necessarium esse non dubitatur: *Fuscus de Visit.*
*lib. 1. c. 15. n. 33. & hac ratione in Concilio provinciali Me-
diolanensi, præfente Mathia Hovio Archiepiscopo, vera
Episcoporum norma, & exemplo, salubriter instrutum,*
*ut in omnibus Parochiis cōficierentur Archivia à Paro-
cho tribus feris munita, in quibus sub fideli custodia ser-
vantur omnia Ecclesiastica & beneficiorum monumenta,*
*ut putat Regista preventum, Literæ, Rationes dati & ac-
cepti, ne temere ad ea aditus cuivis patet, eaque ratione
interirent: quam salubre ordinacionem Albertus Princeps*
4
*cepit suo etiam editio observari præcepit Anno 1407. teste
Bejerlinch in *Theatro vita humana, verbo Archivia, licet de*
Archivio quæcunque gerat à Matrice, 66. & seqq.
In Archivio scripta authentica tantum recordi solent, 67.
*Scriptura debet asportari ab Archivio, non à libro privato Ar-
chivio, ut fidem faciat; precipue si de interesse Capituli
agatur, 68.*
*Libri privati reperti in Archivio quando fidem faciant, 69. &
seqq.*
Libri in Archivio reperti quando publici, vel priuati, 70.
Scriptura contraria in Archivio reperti, cui standum est, 71.
Fides Archivii ministratur ex interesse particulari, 72.
Private liber quando faciat fidem in Archivio repertus, 73.
*Scriptura private & antiqua fidem faciunt in Archivio reperta,
& quibus conditionibus, 74.*
Precipue si Indicis compulso ratiis accedat autoritas, 75.
*Maxime si in longinquis agatur, & signatura Notarii adi-
git, 76.*
*Confutandis prescribi potest, ut privato libro Archivii fides
detur, 77.*
Claræ debet est, 78.
Tali confutudo non afficit non subditos, 79.
Quæ debent concurrent ut talis confutudo prævaleat, 80.
*Archiviorum particularis non probat etiam flante confutandis,
81.*
Scriptura debet esse in Archivio ante tempus moti litii, 82.
*Divis apparentibus scripturis contraria discordantibus in
quantitate, una in Archivio, alia extra Archivium re-
pertæ, cui standum est, 83.*
*Archivista debet esse, sive Prepositus Archivii ut fidem fa-
ciat, 84.*
Archivista creditur circa deputationem, 85.
Scriptura vigore compulso ratiis quomodo detur fides, 86.
*Archivista & successore extrahent abh[ic] compulsiōne,
quando detur fides, 87.*
Archivista relatione statut in Rotæ, 88.
Precipue alius concurrentibus, 89.
Archivista compellatur tradere scripturas, 90.
*Probato quod scriptura fuit in Archivio, semper adesse pres-
mitur, 91.*
*Procesa in Archivio existente, si tempore successoris deperda-
tur, cadet a casu, 92.*
Scriptura an possit extrahi sine citatione, 93.
*Scriptura reperta in Archivio Capituli, gratis debent extrahiri
a Notario Capituli, 94.*
Archivista persona non debet esse suspicita, 95.
*Scriptura posita in Archivio fidem faciunt, etiam in commo-
dum Archivista, 96.*
*Epistole que scribantur absentibus, etiam in Archivio reper-
te fidem non faciunt, 97.*
*Archivista persona publica debet extrahere scripturam ut si-
eu acta ponuntur; aut. ad hec, C. de fide instrum. c. Pervenit,*
*Frances de Eccl. Cathedr.**

ubi Glos. verbo, Archivis, 20. q. 1. sive locus in quo Acta publica reponuntur, ut pluribus probat Albericus in additione verb. Archivum. Licet aliquando dicatur locus in quo facta vafa reponuntur ad custodiari. Aut. quib. mod. natura eff. legit. §. Illud quoque, vers. si vero, ubi Glosa, verbo Archivis, eadem Glos. in Aut. de defensor. civi. §. 1. verbo Archivum. Vitalinus in Clem. unica, §. Porro, n. 42. de hore. Coello in notitia Cardinalatus, cap. 52. in principio, Albericus in Dictionario, dicto verbo Archivum: & hac ratione Arca five Armarium non potest esse sine loco publico, qui Archivum nuncupatur, Rota decif. 584. num. 3. lib. 3. coram Ptoeo, & ejus auctoritate Coello nisi proxime, qui tanti assimilabatur, tantoque in honore apud Priscos habebatur, ut Lacedemonii societatem & federum tabulas, fidei custodia, diligentissime sub Archivo five Armariorum servarentur, & Romani in aede Saturni Ararium & Archivum haberent; de quibus Alexan. ab Alexan. lib. 5. dier. genial. c. 3. Bejerlinch in Theatro vite humana, verbo Archivio, in princ.

19 Quia ratione, licet commune sit praeceptum omnibus Parochiis habere Archivia, proprium tamen munus est Ecclesie Cathedralis: nam cum de hore Archivia scripturatum esse debent in Palatis Magistrorum, ut probat text. in Aut. de defensor. Civit. §. 1. ibi: Deinde cum nullum habeant Archivum, in quoque apud se reponant, deperit quod conficiatur, & latè probat Aules in cap. 19. T. rator, verbo Arche, iuncto verbo sequenti: Peregrinus in hore scj. tit. 1. num. 3. Surg. de Neap. Illust. cap. 7. n. 4. & cap. 12. n. 3.

20 Mastrillus de Magistrat. lib. 3. cap. 5. de Palat. Magistr. n. 53. Coroll. sup. lit. D. In modo Archivum est de Regulis Principis, id est Princeps Archivum Regale habere debet & Cameram ubi scriptura reponantur; Ripoll. de Regalis, t. 51. num. 4. Merito Archivum Ecclesiasticum in Cathedrali reponendum est, cum sit locus ubi Magistratus, id est Clerici primi gradus qui sunt Canonici, & Consiliarii Episcopi, qui Principis loco habentur, resident: qua ratione licet inferiores Ecclesie Archivum habere possint, non tot tantum fulet privilegium, ut ex infra dicens patet: nec de hore subiectio Cathedrali deest; etenim inferiores Ecclesie in Provincia Mediolanensi duo instrumenta facere tenentur, ex quibus unum retinent coram se, alterum verò Ecclesie Cathedrali consignare debent: similiter Collegiata respectu Cathedralis, & Cathedrales respectu Metropolitane, ut constat ex Concilio Mediolanensi 1. dicit. que pertinet ad bonorum & Iurium Ecclesiasticorum conservacionem, rellam administrationem, & dispensationem, pag. misbi 540. ex versiclo finali, quem ritum, licet non sub ea forma, observavit in nostra Castranova Diocesis Illustrissimus & Reverendissimus D.D. Alfonius Gregorius Archiepiscopus, Sanctitate, doctrina, & zelo Christianae Religionis undequaque insignis; qui de anno 1600. libros omnium bonorum Emphyteuticorum, totius Diocesis, & beneficiorum summa diligentia confecit, ubi omnes scripturas sedula cura calendari, eosque in Archivio communis scripturam sui Tribunalis custodiendos propositi, ut omnibus patenter: ex quibus innumerata bona restaurata ac refutata fuerunt successoribus possidensibus beneficia; utnam, hoc idem institutum à successoribus prosecutum fuisset.

Ex dictis deducitur, privilegium hoc, proprium esse Ecclesie Cathedralis tanquam superioris, ex ratione tex. in d. Aut. de defensor. Civit. §. 1. ibi: Deinde cum nullum habeant Archivum, in quoque apud se reponant, deperit quod conficiatur: ponderando verbum apud se, que particularia ad personam vel locum simpliciter referunt, l. id apud se 143. ff. de verbis sign. juncta leg. 63. penes e. ubi Alciatus f. ead. & nota Coello dicit. cap. 52. vers. Archivio, & pater ex decreto Sancti Caroli supra posito: Unde cum inter Regalia Palatia Magistrorum connumeretur Archivium, ut constat ex Mastrillo supra relato, mirum non est si hoc privilegium ad Cathedralem extendatur, cum Capitula, & Monasteria, nomine venient Universitatem, ex Luso de iure Universit. p. 1. c. 1. Coello dicit. cap. 52. vers. Cum autem: ita ut annula Cathedralitate, authenticum maneat quod

ex ipsius Archivio extrahitur; teste Merlino decif. 264. qui in Archivio Montis Cassini loquitur, quod celebrerrimum esse, & ubique fidem facere late defendit Ferentillius in addit. ad decif. Burat. decif. 667. num. 23. Quia etiam ratio eff. legit. §. Illud quoque, vers. si vero, ubi Glosa, verbo Archivis, eadem Glos. in Aut. de defensor. civi. §. 1. verbo Archivum. Vitalinus in Clem. unica, §. Porro, n. 42. de hore. Coello in notitia Cardinalatus, cap. 52. in principio, Albericus in Dictionario, dicto verbo Archivum: & hac ratione Arca five Armarium non potest esse sine loco publico, qui Archivum nuncupatur, Rota decif. 584. num. 3. lib. 3. coram Ptoeo, & ejus auctoritate Coello nisi proxime, qui tanti assimilabatur, tantoque in honore apud Priscos habebatur, ut Lacedemonii societatem & federum tabulas, fidei custodia, diligentissime sub Archivo five Armariorum servarentur, & Romani in aede Saturni Ararium & Archivum haberent; de quibus Alexan. ab Alexan. lib. 5. dier. genial. c. 3. Bejerlinch in Theatro vite humana, verbo Archivio, in princ.

21 Quia ratione, licet commune sit praeceptum omnibus Parochiis habere Archivia, proprium tamen munus est Ecclesie Cathedralis: nam cum de hore Archivia scripturatum esse debent in Palatis Magistrorum, ut probat text. in Aut. de defensor. Civit. §. 1. ibi: Deinde cum nullum habeant Archivum, in quoque apud se reponant, deperit quod conficiatur, & latè probat Aules in cap. 19. T. rator, verbo Arche, iuncto verbo sequenti: Peregrinus in hore scj. tit. 1. num. 3. Surg. de Neap. Illust. cap. 7. n. 4. & cap. 12. n. 3.

22 Mastrillus de Magistrat. lib. 3. cap. 5. de Palat. Magistr. n. 53. Coroll. sup. lit. D. In modo Archivum est de Regulis Principis, id est Princeps Archivum Regale habere debet & Cameram ubi scriptura reponantur; Ripoll. de Regalis, t. 51. num. 4. Merito Archivum Ecclesiasticum in Cathedrali reponendum est, cum sit locus ubi Magistratus, id est Clerici primi gradus qui sunt Canonici, & Consiliarii Episcopi, qui Principis loco habentur, resident: qua ratione licet inferiores Ecclesie Archivum habere possint, non tot tantum fulet privilegium, ut ex infra dicens patet: nec de hore subiectio Cathedrali deest; etenim inferiores Ecclesie in Provincia Mediolanensi duo instrumenta facere tenentur, ex quibus unum retinent coram se, alterum verò Ecclesie Cathedrali consignare debent: similiter Collegiata respectu Cathedralis, & Cathedrales respectu Metropolitane, ut constat ex Concilio Mediolanensi 1. dicit. que pertinet ad bonorum & Iurium Ecclesiasticorum conservacionem, rellam administrationem, & dispensationem, pag. misbi 540. ex versiclo finali, quem ritum, licet non sub ea forma, observavit in nostra Castranova Diocesis Illustrissimus & Reverendissimus D.D. Alfonius Gregorius Archiepiscopus, Sanctitate, doctrina, & zelo Christianae Religionis undequaque insignis; qui de anno 1600. libros omnium bonorum Emphyteuticorum, totius Diocesis, & beneficiorum summa diligentia confecit, ubi omnes scripturas sedula cura calendari, eosque in Archivio communis scripturam sui Tribunalis custodiendos propositi, ut omnibus patenter: ex quibus innumerata bona restaurata ac refutata fuerunt successoribus possidensibus beneficia; utnam, hoc idem institutum à successoribus prosecutum fuisset.

23 Ex dictis deducitur, privilegium hoc, proprium esse Ecclesie Cathedralis tanquam superioris, ex ratione tex. in d. Aut. de defensor. Civit. §. 1. ibi: Deinde cum nullum habeant Archivum, in quoque apud se reponant, deperit quod conficiatur: ponderando verbum apud se, que particularia ad personam vel locum simpliciter referunt, l. id apud se 143. ff. de verbis sign. juncta leg. 63. penes e. ubi Alciatus f. ead. & nota Coello dicit. cap. 52. vers. Archivio, & pater ex decreto Sancti Caroli supra posito: Unde cum inter Regalia Palatia Magistrorum connumeretur Archivium, ut constat ex Mastrillo supra relato, mirum non est si hoc privilegium ad Cathedralem extendatur, cum Capitula, & Monasteria, nomine venient Universitatem, ex Luso de iure Universit. p. 1. c. 1. Coello dicit. cap. 52. vers. Cum autem:

24 innotescit quid circa cuiusq; qualitatem utre procedat: Ex Primo de loco sciendum est: Archivum Episcopale. Authenticum esse, quia publicum: Merlinus dicit. 264. num. 3. quam etiam ponit Rubeis dec. 45. p. 5. tom. 3. num. 2. Quod procedit, licet finit suffraganei Dicessis, qui sit numerus partus; idem Merlinus num. 13. Addit. ad Burattum decif. 667. n. 6.

25 Quartio, scriptura reperta in Archivio, debet ibi conservari tamquam authenticum, alias si simplex esset, non accipit robur ab Archivio; que de hore non suppletur imperficio debet defectus per talen locum: Cavalieri decif. 43. & decif. 63. & debet habere omnia requisita ad publicum instrumentum, Matelotus var. refol. lib. 1. c. 81. ex num. 18. cum sequentia: eadem Additio ad Buratt. num. 18. nec enim exemplum originalis scriptura posito, ut exemplum est creditur, nec ejus transumpto creditur, originali non ostendo; latè Matelotus ex n. 1. s. de quibus omnibus requisitis videndum Pateja de univ. instrum. ed. p. 1. tit. 5. refol. 2. num. 13.

26 Unde jam ad illa requisita recurrere necessarium est, ut innotescit quid circa cuiusq; qualitatem utre procedat: Ex Primo de loco sciendum est: Archivum Episcopale. Authenticum esse, quia publicum: Merlinus dicit. 264. num. 3. quam etiam ponit Rubeis dec. 45. p. 5. tom. 3. num. 2. Quod procedit, licet finit suffraganei Dicessis, qui sit numerus partus; idem Merlinus num. 13. Addit. ad Burattum decif. 667. n. 15. & eadem ratione Archivum Ecclesie Cathedralis authenticum, & publicum debet reputari, siad hunc effectum, claves aliquis deputatus afferat, & hoc per antiquum tempus: de quo latè in dicta decisione Merlini, num. 17. & 20. imo etiam annula Cathedralitate privilegium Archivii remanet, dummodo in eis talis remaneat; ex latissime congestis in Archivio Montis Cassini apud Merlinum d. dec. 264. omnino videnda, cum addendum est Ferentill. in additionibus ad decisiones Buratt. d. decif. 667. ex num. 23. Sed ad probandum existentiam Archivii, admittuntur testes, qui debent probare de loco, taliter quod, non probato adesse locum Archivii cum requisitis, omnino deficit fides: ex Duran. decif. 6. num. 13. item illud esse publicum, & protali haberi, teneri, & reputari: optimè Burattus d. decif. 667. num. 6. Publicum verò, & non privatum, dicitur Archivum, quando Jura non solum particularia; sed etiam alia publicam utilitatem concipientia publice in eo custoduntur: Additio Buratt. n. 17. ubi decisionem Merlini, egregiam appellat. Unde non solum Archivum Episcopicum authenticum dicitur, verum etiam Archivio Ecclesie Cathedralis eadem fides datur, ut citatis decisionibus Burat. quindecimorum, 8. Martii 1599. coram Lata: & Burgen. exp. 1599. 1. Iunii 1625. coram Merlino, & Barchinon. Vicaria 12. Decembris 1639. coram Coccino; confirmat Rota apud Orthobus num. 2, ambobus Archivis tam Episcopali, quam Ecclesie Cathedralis, ut eadem Rota declaravit apud Rubeis par. 2. decif. 122. num. 14. id tamen intelligitur de Archivo scripturarum in simili protocollo, ut ex ejus lectura patet; quod cum vices suppletur matricis; ideo inde suppletur: nequam tamen illud huic nostro applicatur, ubi non 66 datur robur scripturis, sed tantum authenticam conservatur, ut ex extra possint unde scriptura posita in Archivo Cathedralis, quod instrumento assimilatur, subdicio non indiget, quando est authenticum, cum omnibus suis qualitatibus, ut eadem Rota declaravit apud Rubeis par. 4. tom. 3. dec. 544. num. 14. & decif. 554. num. 12. ex quo cum 67 in his Archivis tantum. Authenticas scripturas reponi soleant, eadem decif. 544. num. 10. ideo extra isto tamquam ex protocollo; Archivum verò servit pro Matrice. Idem quod diximus de libris privatis ad probandum pro Capitulo, intelligas dummodo versemur in antiquis, libri & scripturae bene custodiantur, ut ad probandum canonem foliendum in Archivio Sancti Jacobi de urbe Roma, probat Rota decif. 234. num. 4. apud Rubeis par. 7. recentior, in una Romana domus 22. Iunii 1637. coram Pirovano.

ibi de signature & sigillo vel plumbo mentio fiat, quod non reperiatur in libro, tamen plena fides facit, nec copia copie dicitur, cum totum hoc suppletur locus Archivii, & ejus autoritas: quia cum non agatur de registratione scripturae, sed de originali in Archivio conservata, cessat objectum: ut optimè ratiocinatur Rota apud Rubeis, 63 p. 4. tom. 2. dec. 122. ex n. 11. cum pluribus sequentibus, Fatinus d. dec. 349. n. 6. quo casu libri, licet Capitulares sint, cum sint tenui, & rotari per Secretarium Capituli, probant, & fidem faciunt pro ipso Capitulo, dummodo Secretarius 64 notarii; ut declarat Rota in Burgen. quindecimorum 8. Martii 1599. coram Lata, & per eam, eadem Rota in Burgen. Exp. 1599. 1. Iunii 1625. coram Merlino, inter eius imprese, dec. 5. tom. 2. dec. 451. n. 5. Et licet Archivum solet suppleare defectum scripturae, cum sepe reperiuntur instrumenta in aliquo deficere quod suppletur ex Archivio, a quo robur accipit, ex Rubeis dict. par. 2. decif. 122. num. 14. id tamen intelligitur de Archivo scripturarum in simili protocollo, ut ex ejus lectura patet; quod cum vices suppletur matricis; ideo inde suppletur: nequam tamen illud huic nostro applicatur, ubi non 66 datur robur scripturis, sed tantum authenticam conservatur, ut ex extra possint unde scriptura posita in Archivo Cathedralis, quod instrumento assimilatur, subdicio non indiget, quando est authenticum, cum omnibus suis qualitatibus, ut eadem Rota declaravit apud Rubeis par. 4. tom. 3. dec. 544. num. 14. & decif. 554. num. 12. ex quo cum 67 in his Archivis tantum. Authenticas scripturas reponi soleant, eadem decif. 544. num. 10. ideo extra isto tamquam ex protocollo; Archivum verò servit pro Matrice. Idem quod diximus de libris privatis ad probandum pro Capitulo, intelligas dummodo versemur in antiquis, libri & scripturae bene custodiantur, ut ad probandum canonem foliendum in Archivio Sancti Jacobi de urbe Roma, probat Rota decif. 234. num. 4. apud Rubeis par. 7. recentior, in una Romana domus 22. Iunii 1637. coram Pirovano.

Supradicta verò temperanda sunt, ut scripturis in Archivio reperi fides derur, quando exemplaria extrahuntur ab eo; non tamen quando extrahuntur à libro privato in Archivio reperi, tunc enim locus non dat robur scripturis, ut dicitur. Coccinus decif. 6. num. 11. & decif. 128. num. 5. Ferentill. d. num. 20. Seile decif. 21. num. 6. eadem Rota decif. 271. num. 6. & 7. par. 1. in recent. Farinac. 54 decif. 128. num. 2. & pluribus aliis probat Ferentill. in additione decif. 667. num. 20. inter eos vero, plena fides non est, etiam extra Territorium; Coccinus decif. 6. num. 11. & decif. 128. num. 5. Ferentill. d. num. 20. Seile decif. 21. num. 6. eadem Rota decif. 250. num. 8. & 9. Si vero deuter conclusus non subdit, non probat: Rota in Firmanam hereditatis 31. Maii 1624. coram Pirovano apud Rubeis par. 3. num. 11. & 13. decif. 544. num. 2. & decif. 554. num. 2. par. 5. recent. tom. 3. inter easdem Rubeis: & ex eadem ratione non probat contra Episcopum, quia ille non est subditus Capitulo, Milinus decif. 31. num. 5. & decif. 345. praecepit si litigio fuerit in ter Capitulum, & Episcopum; idem Milinus, num. 3. ubi num. 4. extitit ad Archivium in quo scriptura spectante aliis custodiuntur: quod tamen intelligitur de scripturis privatis ibi repertis; quibus locus dat robur, non de authenticis: idem num. 4. in fine, iuncto num. 5, tamen licet Archivum non probet contra Episcopum, praefat administrator scripturam in Archivio reconditam plena fides adhibeat: ut pluribus probat Genua de Scriptura privata, lib. 5. in principio. num. 6. plura apud Pateja d. refol. 2. num. 2. si vero omnes species librorum facere desideres? confule Genum loco proxime citato, & Pateja cum pluribus num. 27.

Quod si scriptura contrarie reperiuntur in Archivio proprio, earum rerum quas possider, praesumitur mala fides; Rota in Mediolanens. pensionis 19. Ianuarii 1615. coram Merlino decif. 663. etiam num. 27. quae etiam reperiatur apud Rubeis decif. 3. num. 27. & plura tradit. Squillante, de oblig. & privil. Episcop. p. 1. cap. 31. ex num. 26. licet libris publicis Principis in Archivio reconditam plena fides adhibeat: ut pluribus probat Genua de Scriptura privata, lib. 5. in principio. num. 6. plura apud Pateja d. refol. 2. num. 2. si vero omnes species librorum facere desideres? confule Genum loco proxime citato, & Pateja cum pluribus num. 27.

Net tamen deciparis adverte, locum non date robur scripturis, nec suppletre imperfectionem scripturarum: ut optimè declaravit Rota apud Farinac. in recent. p. 1. decif. 349. num. 6. auctoritate Verallii decif. 41. par. 1. Rubeis in dicta Firmanam hereditatis, 31. Maii 1624. coram Pirovano, par. 3. decif. 544. num. 11. licet etiam non concordat cum originali, hoc si scriptura Bullarium sub plumbi posita sit in libro autentico, quod fides facit; ex pluribus adductis Rota, decif. 192. num. 15. p. 7. recent. apud Rubeis, &

Ceremoniali conservato in publico Archivio librorum ex-
stat singularis deciso 5. de fide instrumentorum, apud Mohe-
danum,

74 Scripturis verò minus solemnibus, si antiquissime fuerint, & tempus centum annorum excedant, probant, dummodo formam publicae scripturae, & legalis habeant; nec eo casu indigent recognitionem; quia non inveniuntur testes; maxime si Judicis compulsofari accedit authoritas, que omnem tollit suspicionem, ex Rota in una Tarrac-
nen. Primuarium 26. Januarii 1637. coram Provoano, apud Rubens par. 7. decif. 192. num. 1. & 14. ubi firmatur num.
75 15. etiam authoritate ejusdem Judicis robur accipere scri-
pturam Archivi privati, dummodo in longinquis agatur, qua ratione si in Archivio reperiatur scriptura, manu No-
tariorum signata, fidem facit: ex eadem Rota decif. 93. num. 3.
par. 5. tom. 3. inter decisiones Rubeis.

77 Confutandine tamen praescribi potest, ut scripturis pri-
vatis in Archivio repertis adhibetur fides: optimus text.
in cap. cum dilectis, de fide instrumentorum: late Felinus in
cap. ad audiendum, num. 1. vers. Terris quod: de prescript. Ro-
ta decif. 183. par. 2. divers. Cohello d. cap. 52. vers. Sed
78 nunquid ubi contraria responderem dicendo; confutandinem
claram esse debere, nullo alio concurrente necessario, vi-
delicet ut probetur, probato Archivio & authoritate Offi-
cialis, quia ex casu ha concurrence necessario essent pro-
bande, alias sufficeret probare confutandinem, que non
79 subditos non afficit, ex eodem Cohello qui alios citat: &
ita tribus concurrentibus requisitus probat, videlicet con-
futandine, & quod agatur intra Territorium Archivii, &
inter subditos: late idem Cohello: & de validitate inter
subditos ex parte decif. 31. num. 1. apud Rubens par. 9. reon.
81 tom. 1. unde si particulariter fuerit, ad custodiendum tantum scri-
pturnum Communis, non probat: & ita conciliatur Seraphinius decif. 320. num. 2. juncta decif. 642. num. 1. &
80 Puteus decif. 386. num. 1. lib. 3. in novis, cum Doctoribus
contrarium sententibus, qui loquuntur in Archivio ubi
alii etiam reperitur. Ut considerat Cohello ver. Cam-
82 autem in multis Civitatibus: Sed tamen advenit quod scrip-
tura debet esse in Archivio ante tempus motu litis: Milli-
nus decif. 34. num. 4.

83 Ex dictis resolvitur questio, an apparentibus duabus
scripturis privatis, in quibus constat de debito, in quanti-
tate discordantibus; quarum una in Archivio re-
periatur, & hac maiorem summam continetur; altera ve-
tò extra, minorem continens; cui standum est? Et resolute
standum scripturam Archivii proper authoritatem loci,
Romanus cons. 319. per totum, Felinus in d. cap. Ad audi-
endum, num. 1. vers. Octava conclusio, de prescript. Marlianus
in rubric. Cod. de probat. num. 293. Cohello ver. Tertia erit
casus.

Jam ergo ad Prepositum Archivii transitum facere ne-
cessit: & omnia faculitate Preposito Notariorum, ad
exemplandas scripturas in eo repeatas, quo nostro institu-
to se afluxio non convenire certum est, nisi casu quo
84 Canonicus Praefectus simul & Notarius fuerit; necesse est
quod persona particularis depetratur; cui Archivii cura-
demandatur, alias scriptura non probat. Farinac. in re-
citoribus, decif. 15. num. 8. sed tamen Archivis attestationi
85 circa deputationem creditur, Buratt. decif. 727. num. 10. par.
2. quia etiam deciso reperitur apud Rubens par. 4. dec. 16. 4.
86 ubi magistralis reperitur decimus quid debeat concur-
re ad fidem scripturae ex Archivio extracta; maximè si vi-
gote compulsofariam fuerit extracta: & quando copia,
quando vero originalis prefatur, quid compulso
feretur debeat? secus autem est ad compilandam scripu-
ram, sive paritam ex libro Archivii: nam probata existen-
tia in eo, & quando bene custodiat, fidem facit eo modo
quo diximus supra: ex Rota d. decif. 234. num. 4. ad idem-
videndum Rubens decif. 122. par. 2. videndum etiam decif. 664.
num. 5. par. 3. i. quicquid in Archivis successore extrahente
abfque compilatione: sicut etiam fides datu eidem in
omnibus concernientibus suum officium: I. magis puto. S. Ne-

88 tam, ubi Glossa, ff. de rebus orum: Seraphini, decif. 392.
num. 2. Thomati decif. Maceraten. 84. num. 115. & hac ra-

Squillante supra num. 27. tanta enim auctoritas est Archivii,
105 ut non solum debet fides Codici in eo reperitur, quoad ea
qua in ventre scripta sunt, verum etiam quoad ea quae in
margine scripta reperiuntur: ex Alvaro Valafe de Iure
Empyti. qu. 19. num. 26. vers. Rufus cum dico: Cabedo de
patron. Regia Corona, cap. 43. num. 3. & Salgado de Regia
proteci. par. 10. ex num. 280. cum sequentibus, docet
Pareja de Univers. Instrum. edit. part. 1. tit. 5. ref. 2.
Quare pulsans ante principium horarum, 47. 94.
A quo tempore mos ille introdatus, 48.
Campana usus ad multa valet, 49. & ad quos usus, 51.
In Oratoriis privatis quare non ponatur Campana absque
Episcopij licentia, 50.
Vetus Campanarum a veteri Testamento originem trahit, 52.
In Lega Moyi quomodo convocabatur populus in festivitatibus, 53.
In funeralibus utebantur Hebrei tubis, 54.
Tubarum forma in Lega Moyi, 55.
Campana in Lega Christi idem quod Tuba in Lega veteri, 56.
Deus tubis excitabatur ad misericordiam, 57.
Heresici deridentes Campanarum usum, confunduntur, ibid.
Pulsantes Campanas sacris debent induti vestibus, 57.
Campana misericordiam Dei ammiciant, 58.
Christianis quare ad sonum Campane, Hebrei tuba conve-
niunt, 59.
Campane, quare benedicuntur, 60.
Demonibus sonus Campane terrorem incurrit; & ab iis vexati
Christianis maxima auxilia inde percipiunt, 61.
Effectus variis mirabilis sonitus Campanarum benedictarum, ibid. & 62.
Virtus attributa Campanis per benedictionem, 63.
Mirabilis Campana cui sculpta est imago B. Virginis del Pu-
che, 64.
Benedictio Campane non est baptizatio, 65.
Quo tempore talis benedictio inciperit, an ignoratur, ibid. &
66. & 77.
Greci Campanas benedicebant, 67.
Campana in Ecclesia Lateranensi Roma ab Ostene benedicta, 68.
Alcuinus agit de Campanis, & quo tempore floruit, 69.
Campana non solum benedicuntur; sed & nomen eius imponi-
tur, 70.
Benedictionem Campana quare aliqui Baptismum appellant,
71.
Error est vulgi, 72.
Campana Benedicte ab Episcopo, baptizata dicuntur, 73.
Templicum dedicantur, baptizari dicuntur, 74. 76.
Carolus Magnus prohibendo ne Campana benedicerentur quid
intellexit, 75.
Campana quare benedicendo dicuntur baptizari, 76.
Salvianus Papa Horas Canonicas in Ecclesia composuit, &
Campanas ad convocandum populum instituit, 19.
Stephanus Duranus reprobat, 20.
S. Anselmus quo tempore martyrio coronatus fuit, 21.
Tintinnabula quo patris pulsans in processione, & ubi, 22.
Ligna pro Campanis aliquando pulata, 23.
In Ecclesiis quo tempore ligna pro Campanis pulsata, 24.
Tempore S. Hieronymi iam erat Campanarum usus, 25.
Quo tempore floruit D. Hieronymus, 26.
S. Paulini obitus quo tempore evenit, 27.
S. Lupus Campana in oblatione usus fuit ad convocandum po-
pulum, & quo tempore, 28.
Campana usus à quo tempore, 29.
Eius benedictionis antiquitas, 30.
Campana usus Romanus notus, 31.
Item Genitibus, 32.
Ante Christi adventum, 34.
Pulsatio Campanarum antiquissima, 33.
Campana usus nec sit principium, 35.
In primis via Ecclesia non erat, 36.
Quonodo Christiani convenerant, 37.
Post annum 324. Christiani in Ecclesia Universali Campa-
narum usus receptus, 38.
In Ecclesia Occidentali à quo tempore, 39.
Campana quae intra septem milliariorum spatium audiebatur,
40.
Heresici & Turcae non utantur Campanis, immo aversentur
illas, 91.
Quo-